

Enintään 6 tehtävään saa vastata. Tehtävät arvostellaan pistein 0–6, paitsi muita vaativimmat, +:lla merkityt jokeritehtävät, jotka arvostellaan pistein 0–9. Moniosaisissa, esimerkiksi a-, b- ja c-kohdan sisältävissä tehtävissä voidaan erikseen ilmoittaa eri alakohtien enimmäispistemäärät.

1. Miten siirtyminen pyyntikulttuurista (keräily- ja metsästyskulttuurista) maanviljelykulttuuriin vaikutti ihmisten elämään?
2. Oheinen taulukko esittää arvion väestönkehityksestä indeksilukuina eräissä Euroopan maissa 1600–1850. (Vuoden 1600 tilanne = 100)

Vuosi	1600	1750	1850
Englanti	100	141	405
Saksa	100	125	225
Ranska	100	126	185

- a) Vertaile oheisten tietojen perusteella kyseisten maiden väestönkehitystä 1600–1850. (2 p.)
  - b) Mitkä tekijät selittävät taulukossa näkyvää väestönkehitystä, ja millaisia seurauksia väestönkehityksellä oli Länsi-Euroopan maissa 1700- ja 1800-luvuilla? (4 p.)
3. Oheisessa amerikkalaisessa elokuvajulistuksessa 1920-lukuun viitataan ”kuohuvana vuosikymmenenä” (the roaring twenties). Pohdi, mitkä länsimaiset ilmiöt 1920-luvulla puoltavat tätä luonnehdintaa ja miten sitä toisaalta voidaan kritisoida.

elokuvajuliste vuodelta 1939
<<http://www.bing.com>>. Luettu 19.3.2015.

4. Ranskan suuren vallankumouksen iskusanat olivat vapaus, veljeys ja tasa-arvo. Miksi ne nostettiin yhteiskunnallisiksi ihanteiksi, ja mitä vaikutuksia tällä oli Länsi-Euroopassa 1800-luvulla?
5. Trumanin oppi ja dominoteoria ovat käsitteitä, jotka liittyvät kylmään sotaan. Mitä näillä käsitteillä tarkoitetaan? Erittele jotain kylmän sodan kriisiä näiden käsitteiden avulla.
6. Millä eri tavoin suomalainen yhteiskunta modernisoitui 1860-luvulta ensimmäiseen maailmansotaan asti?
7. Ruotsi rakennutti Suomen alueelle 1700-luvulla useita linnoituksia, esimerkiksi Viaporin Helsingin edustalle. Miksi näihin töihin ryhdyttiin, ja millainen merkitys linnoituksilla oli?
8. Alla olevassa lainauksessa kuvataan afrikkalaisten ominaisuuksia.

Matkimaan ja jäljittelemään ovat neekerit aika mestareita; mutta itsenäiseen ajatteluun he eivät pysty. Heillä on hyvä muisti ja siitä syystä he voivat helposti oppia vieraita kieliä useampiakin yhtäaikaan. Mutta huomioistaan he eivät kykene tekemään johtopäätöksiä eivätkä myöskään muodostamaan omaa mielipidettään siitä, mitä he kuulevat ja näkevät. – – Neekeri on luonteeltaan iloinen, jopa niin ylen määrin iloinen, että meikäläisissä oloissa tuskin lapsetkaan hänelle tässä vertoja vetävät. Hän elää ja ajattelee kullakin kerralla ainoastaan sitä aikaa, mitä hän milloinkin parhaillaan viettää; ei hän muistele entisyyttä eikä huolehdi tulevaisuudesta. Pilanteossa ja hyödyttömässä, joutavassa juttelussa hän mieluummin kuluttaa aikaansa, ja jos hän on iloisella tuulella, niin unohtaa hän lähimmätkin huolensa ja puutteensa ja osaa kyllä saada iloa ja hauskuutta toimeen puutteellisissakin oloissaan. Hän on lapsenkaltainen aistillisissa haluissansa, pintapuolinen ja huikentelevainen.

Ote teoksesta *Kuvauksia maailman kansoista*, suomeksi toimittanut Herman Niemi (1909)

- a) Mitä rasismille ominaisia piirteitä kuvauksessa voidaan havaita?
- b) Pohdi, miksi afrikkalaisia kuvattiin 1900-luvun alussa lainauksen osoittamalla tavalla.

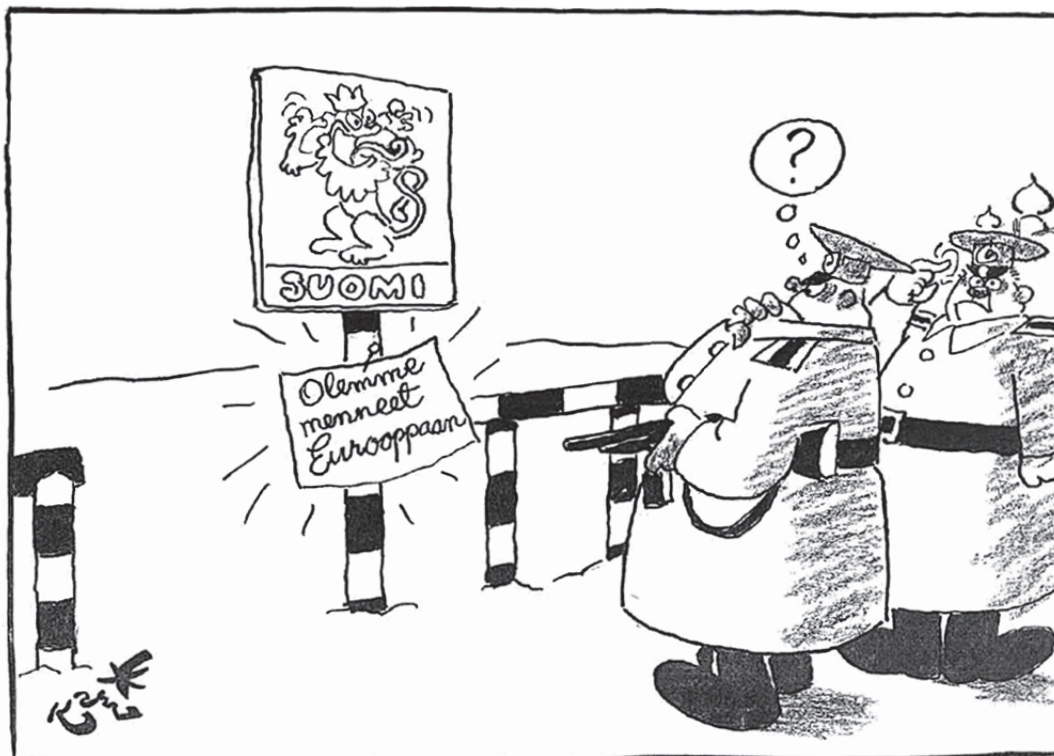
- + 9. Alla on pilapiirros ja kaksi Suomen ulkopoliittista asemaa käsittelevää lainausta.
- Vertaile lainausten esittämiä näkemyksiä Suomen ulkopoliittisesta tilanteesta. (3 p.)
  - Tulkitse alla olevaa pilapiirrosta. (2 p.)
  - Miten Euroopan poliittisen tilanteen muutokset vaikuttivat Suomen ulkopoliittiseen asemaan 1980-luvun alusta vuosituhannen vaihteeseen? (4 p.)

Suomi on tunnustanut Baltian maiden liittämisen Neuvostoliittoon ja pidämme kiinni kaikesta siitä, mitä kansainvälisesti on sovittu. Meillä on syntynyt hyvin hyvät suhteet Neuvostoliittoon, hyvät suhteet, jotka ovat sopimuksin varmistetut ja monin henkilökohtaisin tapaamisin ja keskusteluin syvennetyt. – – Kun Baltian maissa mielellään nähtäisiin kehityskulku, joka muistuttaisi Suomen kehitystä, niin olisi arvokas asia, että ne ottaisivat varteen myös ne näkökohdat, jotka ovat meillä olleet tärkeänä, kun olemme omaa asemaamme rakentaneet. Olemme pitäneet tärkeänä, että Neuvostoliiton pyrkimyksiä ymmärretään ja tuetaan ja että Neuvostoliiton johdon asemaa ei pyritä horjuttamaan.

Presidentti Mauno Koivisto toimittajatapaamisessa 10.1.1991

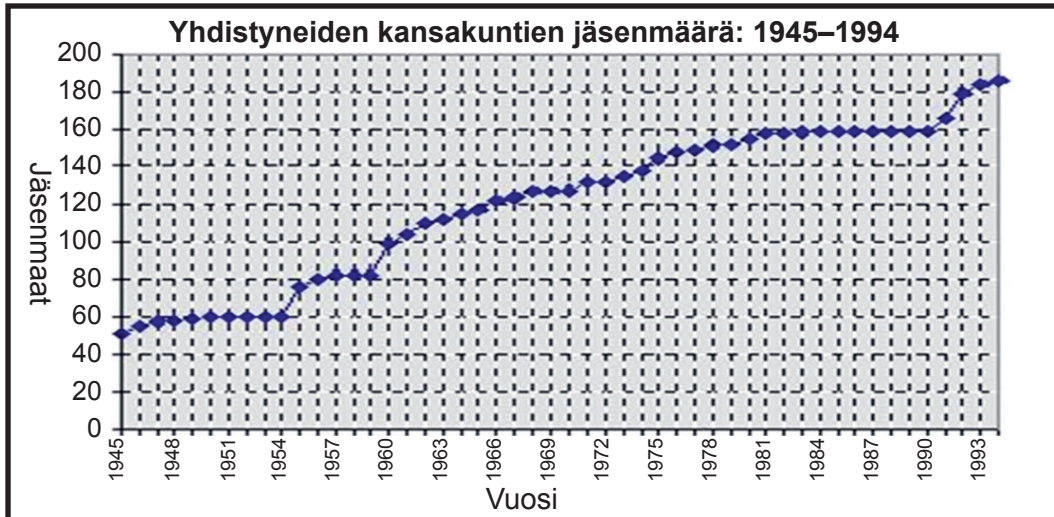
Euroopan yhteisön rooli maanosamme kehityksestä päätettäessä on entisestään vahvistumassa. Haluamme osallistua tähän päätöksentekoon. – – Turvallisuus pysyy Suomen tapaiselle maalle ydinkysymyksenä: se liittyy olemassaolomme itsenäisenä kansakuntana ja valtiona. – – Haluamme vastakin säilyttää oman lähialueemme poliittisesti ja sotilaallisesti niin vakaina kuin mahdollista. Uskomme, että nämä pyrkimykset ja Euroopan unionin jäsenelle kuuluva osa yhteisessä ulko- ja turvallisuuspolitiikassa ovat sovitettavissa yhteen.

Ote presidentti Mauno Koiviston esitelmästä Eurooppa-yliopistossa Bruggessä 28.10.1992

Pilapiirtäjä Kari Suomalaisen piirros vuodelta 1995.
Kari Suomalainen, *Sellaista sattuu* (1995)

- +10. Alla on kuvio ja kolme Yhdistyneitä kansakuntia (YK) koskevaa lainausta.
- Mitkä ovat kuvion esittämät YK:n jäsenmäärän keskeiset muutokset vuosina 1945–1994, ja mitkä tekijät selittävät muutoksia? (2 p.)
  - Vertaile lainausten esittämiä näkemyksiä YK:n roolista ja sen toimintaedellytyksistä. (3 p.)
  - Pohdi, miten YK on onnistunut tehtävissään järjestön perustamisesta kylmän sodan päätymiseen saakka. (4 p.)

Yhdistyneiden kansakuntien jäsenmäärän kehitys 1945–1994
<www.worldometers.info>. Luettu 12.1.2015.

[Yhdysvaltojen presidentin] Trumanin hallituksen politiikan vuoksi YK:lla ei ole tulevaisuutta universaalina yhteisönä, joten YK joko heitetään sivuun tai muutetaan Neuvostoliiton vastaisiksi liitoksi. Kummassakin tapauksessa YK on tuhattu.

Yhdysvaltalainen professori Walter Lippmann teoksessaan *The Cold War* (1947)

Kaikkine puutteineen, kaikkine vikoineen, mitä olemme voineet havaita YK:n toiminnassa, se edustaa sittenkin ihmisen parasta organisoitua toivoa korvata taistelukenttä neuvottelupöydällä. – Kuka tietää, mitä olisi voinut tapahtua näinä kuluneina jännityksen ja kamppailun vuosina, jos meillä ei olisi ollut Yhdistyneitä kansakuntia? – Kun tiedemiesten jokainen uusi keksintö näyttää antavan ihmiselle yhä suuremman mahdollisuuden hävittää itsensä pois tältä maapallolta, on YK käynyt mielestäni suorastaan välttämättömäksi.

Yhdysvaltain presidentti Dwight Eisenhower puheessaan 23.9.1953

Vaikka YK ei tekisikään mitään suurenmoista, jo pelkästään sen olemassaolo on ollut merkityksellistä koko maailmalle. – Ainoa tapa katsoa eteenpäin turvallisesti on jonkinlaisen maailmanjärjestyksen, yhden maailman synnyttäminen. – YK:n yleiskokouksen edustama maailman mielipide on nykyisin niin vahva tekijä, että se ei hyväksy sitä, minkä se kokee vääräksi. Tämä itsessään osoittaa jonkinlaisen maailman omantunnon kehittyneen. – On mitä tärkeintä, että YK, siis kaikki meistä, muistavat järjestön perustana toimivan peruskirjan velvoitteet. Peruskirjan mukaisesti valtioiden tulisi olla itsenäisiä. Ne maat, jotka ovat toisen maan hallinnassa, tulisi vapauttaa tuosta hallinnasta.

Intian pääministeri Jawaharlal Nehru puheessaan YK:n yleiskokouksen istunnossa 20.12.1956